

4) Vgl. het notarieel verslag van de gang van zaken bij Hendrik van Beieren's verkiezing in J. J. Dodt van Flensburg, *Archief voor kerkelijke en wereldsche geschiedenissen inzonderheid van Utrecht*, Utrecht, I, 1838, 2e stuk, pp. 1-14.

5) Elect = gekozen, niet geconfirmeerde bisschop.

6) Over de opstand zijn twee boeken geschreven, die nog in de eerste helft van de 16e eeuw verschenen: Henricus Bommelius, *Descriptio belli Ultrajectini inter Carolum Ducem Gelrium, & Henricum Bavarum, Episcopum Ultrajectinum, Marburg, 1542, en Lambertus Hortensius Montfortius, Secessionium Ultrajectinarum et bellorum ab anno 24. supra MCCCCC. usque ad translationem episcopatus ad Burgundos libri VII*, Bazel, 1546. Het laatste werk verscheen in een bewerking van Aernout van Buchell opnieuw in diens befaamde Beka en Heda editie, gedrukt in 1643. Vgl. ook J. E. A. L. Struick, *Utrecht door de eeuwen heen*, Utrecht, 1968, pp. 126-129.

7) Hortensius, o.c., (ed. Buchelius), pp. 160, 169.

8) De statuten van het kapittel onvolledig bij Dodt, o.c., III, (1843), pp. 337-370. Vgl. ook (J. Wagenaar),

Tegenwoordige Staat... van Utrecht, Amsterdam, 1758, I, pp. 179, 184.

9) Vitruvius, *De architectura*, II, 6, 1-6, V, 12, 2-3.

10) In 1552 werden er een 40-tal blokken voor bouwdoeleinden weggehaald. H. Dijkstra en F. C. J. Ketelaar, *Brittenburg, raadsels rond een verdrongen ruïne*, Bussum, 1965, pp. 15-16.

11) Rijksarchief Utrecht, Archief kapittel St. Marie nr. 64, fol. 14.

12) Molly A. Faries, Jan van Scorel. Additional documents from the church records of Utrecht, *Oud-Holland*, 1970, p. 22.

13) Arch. St. Marie, nr. 258, inventaris dd. 24-11-1562, fol. 3 r°.

14) Arch. St. Marie, nr. 258, inventaris dd. 25-9-1578, fol. 1 r°.

15) Arnoldus Buchelius, *Monumenta passim in templis ac monasteriis Traiectinae urbis atque agri inventa*, Gemeentelijk Archief Utrecht, hs. 1840, fol. 61 r°.

16) Uit de cesuur in de zojuist weergegeven tekst van Van Scorel blijkt welk gedeelte op welk luikje stond.

LANGE JANSSTRAAT-NOBELSTRAAT

TIJD VOOR EEN NIEUW BELEID

De vergeefse poging van Lodewijk Napoleon om de Lange Viesteege (-straat) te verbreden 1) is één van de vele in de lange geschiedenis van de steeds weer bepleite oost-west doorbraken door de oude stad. De talrijke plannen die er in deze eeuw al ontworpen zijn, zijn herhaaldelijk besproken en becristiseerd in Oud-Utrecht. 2)

In de eerste helft van deze eeuw zijn de Lange Viestraat en de Potterstraat verbreed, en in 1968 kan de Gemeente over de Lange Jansstraat melden 3): „Met de lang verwachte verbreding kon in 1968 eindelijk een begin worden gemaakt. (...) Nu is het zover, althans bijna. Want ook na de verbreding van de Lange Jansstraat zal er nog een flessehals in deze „rechte lijn“ zijn: de Nobelstraat.“ Ook aan de noordelijkere doorbraak Vesterstraat-Jacobijnenstraat-Breedstraat-Wittevrouwenstraat werd gewerkt: „We doelen op de doorbraak in de Oude Gracht bij het Jacobikerkhof (...) een eerste stap op weg naar verwezenlijking van

◀ 1970: hoekhuis Neude-Lange Jansstraat (Lorjé) enkele dagen voor de sloop.

(foto's Jean Penders)

een van de voornaamste oost-west verbindingen door de binnenstad." De sloop waarop hier gedoeld wordt kostte ons twee beschermde monumenten, om „verkeerstechnische redenen" voor een doorbraak die nu allang van de baan is.

We kunnen ons daarom gelukkig prijzen dat het de Gemeente niet gelukt is om voor de eerst genoemde verbinding via Lange Jansstraat-Nobelstraat de „verkeerstechnische noodzaak" aan te tonen van een doorbraak door het eveneens beschermde Janskerkhof 1 (waarover meer in het aprilnummer van vorig jaar, pg. 29, en van 1971, pg. 27 en 30). Toch is er nog alle reden tot ongerustheid: in de voordracht van B & W aan de gemeenteraad „reconstructie Lange Jansstraat", die momenteel aan de orde is, wordt voorgesteld de straat tot twee rijstroken te verbreden, met een slag om de arm voor verbreding met een derde rijstrook. We lezen dan: „Overigens zal na een dergelijke uitbreiding aan de zuidzijde van de Lange Jansstraat, ter plaatse van de aansluiting op het Janskerkhof geen ruimte meer beschikbaar zijn voor voetgangers, tenzij de Minister van CRM alsnog bereid zou zijn toestemming te verlenen tot het maken van een verbinding via de begane grond door het op de monumentenlijst geplaatste pand Janskerkhof 1." Overigens wordt de grondverbetering voor die derde rijbaan nu wel alvast aangebracht.

„Verkeerstechnische redenen" zijn ook de oorzaak van de dreigende sloop van drie panden in de Nobelstraat, nl. de nummers 7, 9, 11. Ze staan als „beeldondersteunend" op de waarderingskaart van Beschermde Stadsgezicht, en zijn beslist „beeldbepalend" voor deze hoek van het Janskerkhof (zie foto). Moderne hoogbouw is ervoor in de plaats gedacht. De verkeerstechnische „noodzaak" houdt in de verbreding van de Nobelstraat van twee tot drie rijbanen, en dat is merkwaardig, omdat er van Ambachtstraat tot Lucasbolwerk toch maar plaats is voor twee rijbanen. Dat zou dus een flessehals geven bij de Ambachtstraat, met alle gevaren van dien voor de fietsers. Trouwens, we zagen al dat de Lange Jansstraat ook „maar" twee rijbanen krijgt, en „na deze verbreding is dan kans dat onze leerlingen tussen de verkeersgolven door veilig over kunnen steken wel helemaal verkeken", klaagt men vanuit de school aan het Janskerkhof 4).

Dezelfde raadsvoordracht over de Lange Jansstraat leert ons: „Een en ander zou opnieuw kunnen worden bezien, wanneer in verband met de bouw van het muziekcentrum op het Vredenburg aldaar slechts één rijstrook voor het autoverkeer beschikbaar blijft en daarmee de intensiteit in west-oostrichting wordt verminderd." Zo blijkt dat er hier aan de hand van antieke plannen vooruitgelopen wordt op een beslissing over de verbinding door de oude stad. Voor de bereidheid op herbezinning zal „Het Pandje" een toetssteen worden, nu de kwestie door verschillende groeperingen bij de Gemeenteraad is aangekaart.

31 maart

Jean Penders

1977 Een hoekje van het Janskerkhof, met in het midden de bedreigde huizen in de Nobelstraat.

Noten:

- 1) N. van der Monde: Beschrijving van de pleinen, straten, stegen. . . . .deel 3, pag. 3.
- 2) Zie bijvoorbeeld Maandblad Oud-Utrecht 1959, pag. 1-10 en 59-65.
- 3) Jaarverslag 1968, uitgave Bureau Voorlichting van de Gemeente Utrecht, pag. 9, 13, 14.
- 4) „School wacht op het eerste slachtoffer", Stadsblad 30 maart 1977, pag. 1.

HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Zoals bekend stelde de Najaarsledenvergadering in november j.l. het nieuwe huishoudelijk reglement van Oud-Utrecht vast. In dit nummer is de tekst daarvan afgedrukt.

Wij danken iedereen, die de moeite heeft gedaan aan het tot stand komen mee te werken; in het bijzonder geldt dit voor *Mevrouw Mr. B. Kortenhoff-Neppéus*, die het concept opstelde i.o.m. het bestuur en Notaris *Mr. A. J. Kronenberg*, die aan enkele speciale onderwerpen veel aandacht besteedde.

*Namens het bestuur,
A. H. R. Hoogezand
Voorzitter*